

С.В.КАЛАБУХОВА, *к.е.н., доцент,
професор кафедри обліку в кредитних
і бюджетних установах та економічного аналізу,
Київський національний економічний університет ім. Вадима Гетьмана*

ЕВОЛЮЦІЯ РОЛІ БУХГАЛТЕРСЬКИХ АНАЛІТИКІВ В ІНФОРМАЦІЙНІЙ ЕКОНОМІЦІ

Від якості інформаційно-аналітичного забезпечення управління суб'єкта господарювання значною мірою залежить фінансова безпека його підприємницької діяльності. Тому що неможливо прийняти правильне рішення, не маючи в своєму розпорядженні різнобічної інформації про явні і приховані процеси, що відбуваються в керованій структурі і у зовнішньому середовищі. Як показує практика господарювання, питання якості управлінських рішень в сучасних умовах інформаційної економіки трансформувалося в питання забезпечення високої якості роботи інформаційно-аналітичних служб суб'єкта господарювання. Оскільки в основі аналітики лежить не стільки принцип констатації фактів, скільки принцип «випередження подій», що дозволяє організації чи індивіду прогнозувати майбутній стан об'єкта аналізу, можна стверджувати, що аналітика грає інтегруючу роль в реконструкції минулого, розкритті сьогодення і прогнозуванні майбутнього.

Варто зауважити, що інформація є важливою, якщо вона є релевантною, тобто має зв'язок з вирішенням управлінської проблеми суб'єкта господарювання, і якщо її використання може внести вклад в господарську діяльність (поточну або плановану). Тому як би не організовувалася інформаційно-аналітична робота, але першою і тому надзвичайно важливою процедурою є первинний аналіз (експрес-аналіз) та відбір релевантної інформації. Ця процедура служить своєрідним фільтром, що відкидає непотрібне, і захищає аналітика від інформаційного шуму (надмірності). Зміст цієї процедури полягає, насамперед, у встановленні сутності, важливості, точності, повноти інформації на основі її поділу (дроблення) і зіставлення.

Необхідно підкреслити, що управляти можна тільки тим, що можна виміряти, а мети господарювання можна досягти тільки в тому випадку, якщо існують показники, що піддаються грошовому виміру. Тому ядром релевантної інформації підприємства є облікова інформація. Це пов'язано з тим, що вона повніша, точніша й оперативніша, всебічніша і достовірніша за будь-яку іншу. Зокрема, Концептуальна основа фінансової звітності [1], положення якої покладені в основу НПСБО 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності» [2] зобов'язує суб'єктів господарювання застосовувати до фінансової інформації, наведеної у фінансових звітах, а також до фінансової інформації, наданої в інший спосіб, таких основоположних якісних характеристик корисної інформації як доречність, у тому числі суттєвість та правдиве подання; та

посилювальних якісних характеристик - зіставність, можливість перевірки, своєчасність та зрозумілість. Доречно додати, що облікова інформація моделює як зв'язки підприємства з навколишнім середовищем, так і його внутрішню структуру, дає можливість розподіляти права виконавців та їхню відповідальність за економічну ефективність.

В контексті даного дослідження зазначимо, що під бухгалтерським аналізом розуміємо цілісну сукупність принципів методологічного, організаційного та технологічного забезпечення аналітичної діяльності облікового персоналу, що дозволяє ефективно обробляти релевантну інформацію про діяльність підприємства, що циркулює в системі бухгалтерського обліку, з метою вдосконалення якості наявних і набуття нових знань про управлінські проблеми, а також підготовки інформаційної бази для прийняття оптимальних управлінських рішень.

Слід відмітити, що за останні десять років у світі міжнародного бізнесу статусу однієї з найефективніших та сучасних методологій оцінки діяльності підприємств та досягнення високих результатів набула збалансована система показників (BSC – Balanced Scorecard). Ця концепція балансує ключові показники продуктивності за принципом "причина-наслідок" та описує траєкторію сучасної стратегії управління компанією так: інвестиції в перенавчання персоналу, інформаційні технології уможливають виробництво інноваційних продуктів та послуг, а це сприяє кардинальному поліпшенню фінансової діяльності компанії. При цьому відзначається, що для того, щоби зробити прорив у діяльності, підприємство повинно створити взаємозв'язок між організаційними процедурами та щоденними операціями [3, с.11, 31, 33].

Отже, за такого підходу передбачається, що розвиток компетенцій персоналу стає відправною точкою (причиною) забезпечення функціонування системи фінансової безпеки підприємницької діяльності суб'єкта господарювання (наслідку). За аналогією, можна стверджувати, що розвиток аналітичної діяльності облікового персоналу посилює якість підготовки релевантної інформації для прийняття оптимальних управлінських рішень у сфері управління фінансовою безпекою підприємства (рис. 1).

Узагальнюючи вище наведене, зауважимо, що оскільки для прийняття рішень необхідним є створення такого інформаційного продукту, що забезпечує вимоги релевантності завданням, поставленим в конкретній сфері розв'язання управлінської проблеми, адекватності рівня деталізації інформації класу вирішуваних завдань, науковості, достовірності та своєчасності, роль бухгалтерських аналітиків у сучасних умовах глобалізації, інформатизації і конкуренції еволюціонує та полягає в тому, щоб управлінський персонал організації вчасно отримував достовірну і адресну інформацію, яка йому дійсно необхідна для вироблення адекватних управлінських рішень. Тільки в таких умовах підприємство (організація) існує і розвивається, не витрачаючи зусиль на переробку надлишкової інформації.

Рис. 1. Причинно-наслідковий зв'язок між навчанням облікового персоналу у сфері бухгалтерського аналізу та фінансовою безпекою підприємницької діяльності суб'єкта господарювання з урахуванням ідеї методології BSC

Джерело: розроблено автором.

Список використаних джерел:

1. Концептуальна основа фінансової звітності [Електронний ресурс] / IASB; Стандарт, Міжнародний документ, Концепція від 01.09.2010. – Режим доступу: http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/929_009.
2. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності» [Електронний ресурс] / Мінфін України; Наказ від 07.02.2013 № 73. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z0336-13>.
3. Каплан Р. Сбалансированная система показателей. От стратегии к действию / Каплан Р., Нортон Д. – Москва: Олимп-Бизнес, 2003. – 214 с.
4. Курносов Ю.В. Аналитика: методология, технология и организация информационно-аналитической работы / Курносов Ю.В., Коногопов П.Ю. – Москва: Издательство «Русакс», 2004 г. – 550 с.